

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Talousjohtaja Pasi Rentola

11.11.2021

Eduskunta

Valtionvarainvaliokunta
Sivistys- ja tiedejaosto

Asiantuntijalausunto; jaoston kokous 12.11.2021

HE 209/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 neljänneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys vuoden 2021 neljänneksi lisätalousarvioksi sisältää opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalle määrärahalisäyksiä rahapelitoiminnan tuoton kompensaation lisäämiseksi sekä koronaepidemiasta aiheutuneiden kielteisten vaikutusten lieventämiseen taiteen perusopetuksessa. Lisäksi tehdään panostuksia mm. saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen sekä kulttuurin ja taiteen eri osa-alueille.

Rahapelitoiminnan tuoton alentumisen johdosta kompensaation rahoitusta lisätään opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan yhteensä 21,2 milj. euroa, josta tieteen osuus on 4,122 milj. euroa, taiteen osuus 9,069 milj. euroa, liikunnan ja urheilun osuus 5,889 milj. euroa ja nuorisotyön osuus 2,12 milj. euroa.

Saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseksi osoitettavaa määrärahaa kasvatetaan 500 000 eurolla, jolloin tämän vuoden määrärahataso nousee 1 miljoonaan euroon. Määrärahan käyttö ajoittuu pääasiassa vuodelle 2022. Määrärahan sisällyttämisestä lisätalousarvioon päätettiin vuoden 2022 talousarvioesityksen budjettiriihen yhteydessä.

Nopeavaikutteisena työllisyystoimena jatkuvan oppimisen määrärahoista kohdennetaan ulkomaalaisten osajien täydentävään koulutukseen työmarkkinoille pätevöitymiseksi 2,8 milj. euroa. Määräraha on sisäistä siirtoa talousarvioesityksen sisällä.

Opintolainojen valtiontakauksen momentille lisätään 10 milj. euroa, josta 7 milj. euroa aiheutuu opintolainahyvitysmenojen kasvusta ja 3 milj. euroa takausvastuumenojen kasvusta. Opintolainahyvitysmenojen taustalla on määräajassa korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrän kasvu. Hyvityksen saajia on tänä vuonna noin 17 200 keskimääräisen hyvityksen ollessa arviolta 5 000 euroa ja keskimääräinen lainamäärä on noin 15 000 euroa. Takausvastuumenojen taustalla on lainapainotteisuuden kasvu ja opintovelallisten alhaisesta tulotasosta ja työttömyydestä johtuvat vaikeudet opintolainojen takaisinmaksussa. Opintolainakanta on yli 5 mrd. euroa. Opintoraha- ja asumislisämomentin määrarahakasvu 4,7 milj. eurolla johtuu arvioitua suuremmasta toisen asteen opiskelijoiden opintorahan saajamäärästä. Saajamäärän kasvua on aiheuttanut esimerkiksi koronasta johtuva työtilaisuuksien väheneminen.

Taiteen ja kulttuurin osalta lisätalousarvioesityksessä edistetään valtakunnallisesti merkittäviä rakennushankkeita. Uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon toteuttamista varten perustetaan säätiö. Sitä koskevan 50 000 euron peruspääoman rahoituksesta valtio ja Helsingin kaupunki vastaavat yhdessä saman suuruusin osuuksin. Tarkoitusta varten ei esitetä lisämäärärahaa, vaan momentin 29.80.01 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot, käyttötarkoitusta esitetään muutettavaksi, jotta säätiön peruspääoman valtion osuus, 25 000 saadaan maksetuksi.

Vuoden 2021 talousarviossa Kansallismuseon lisärakennuksen rakentamista varten osoitettua valtuutta tarkistetaan siten, että se mahdollistaa uuden ja vanhan rakennuksen välisen tilan, Halkopihan kattamisen, joka samalla yhdistää rakennukset toiminnallisesti.

Suomenlinnan hoitokunnan kiinteistövarallisuuden perusparantamiseen ja ylläpitämiseen osoitetaan 7,6 milj. euron lisärahoitus, mistä suurin osa, 5,5 milj. euroa, kohdistetaan Varuskuntakorttelin asuntojen peruskorjauksen loppuunsaattamiseen. Lisärahoituksella toteutettavilla hankkeilla on huomattava vaikutus rakennusten asuinkäytön turvaamiseen ja maailmanperintökohteen säilymisen turvaamiseen.

Covid-19 –pandemian vaikutusten vähentämiseen taiteen ja kulttuurin toimialalla kohdennetaan lisätoimenpiteitä. Taiteen edistämiskeskukselle aiemmin osoitetun määrärahan käyttökohdetta laajennetaan siten, että apurahoina kohdennettavien avustusten ja muiden avustusten maksaminen on mahdollista henkilöiden, toimijain ja yksinyrittäjien lisäksi yhteisöille. Covid-19 -pandemian negatiiviset vaikutukset jatkuvat edelleen sekä alan ammattilaisilla ja yhteisöillä, kuten taiteen ns. vapailla ryhmillä, yhdistyksillä ja muilla yhteisöillä.

Lisäksi taiteen perusopetukseen osoitetaan noin 6,8 milj. euron lisärahoitus kompensoimaan koronasta aiheutuneiden oppilasmaksutulojen ja varainhankinnan tulonmenetyksiä sekä terveysturvallisten opetusjärjestelyiden aiheuttamia lisäkustannuksia.